

Styrmænd:
Søren Sidsstrøm Nielsen,
63 45 21 40
sosn@faa.dk

Redigeret af:
Team

Såviden andover løjlighedsvis på
denne plads.

Såviden har kun mod det havende,
og ikke medskilt fra eller et
Sjydyt og øhavet.

Her er der lige plads til et billede til illustration af, hvem kongehuset vælger, når der skal designes skibe. Da kongeriget måske smukkeste yacht, "Dannebrog", skulle have den store overvågnings-tur 1980, skete det i tætsamarbejde mellem dronningen og medarbejdere fra Knud E. Hansen A/S. Alt skulle foregå i respekt for skibets oprindelige skabt af Orlogsværftet i 1932. Illustration fra bogen.

Maritim bog

Svendborg/Æns - Ligenu ligger den affældig og symbolisk ved den yderste plads på Frederiksoen i Svendborg, - og snart hviler den måske på bunden af Det sydtyenske Øhav. Men inden m/f "Ærøsund" forsvinder af syne for andre end dykkere, er det værd at pege på, at den kendte, sydtyenske færges profil skabte stil for en hel generation af bil- og passagerfærger. Det fremgår af publikationsbogen fra Danmarks verdens kendte firma udi skibedesign, - Knud E. Hansen A/S. Vi skal tilbage til slutningen af 1950'erne. Antallet af privatbil var eksploderende. På alle ruter i Detsydtyenske Øhav blev der spekuleret i nye, større færger. Passagerernes voksende behov for at få bilen med til søs, skulle imødekommes. Sådan tænkte man også hos Dampskibsselskabet Æns.

Stramt og kreativt
På den baggrund begynder redierets nye direktør, Jørgen Svare, at skitsere kravene til en afløser for den gamle m/f Ærøskøbing.

Udviklingen af den nye færgen til Svendborg-ruten foregik i tæt dialog med ingeniør Erik Møller fra Knud E. Hansens skibstegnestue.

Budgettet var stramt, så ikke alle ingeniørens forslag til den nye færgen kunne realiseres. En af de kreative ideer, der blev virkeliggjort, skulle dog vise sig at skabe stil for danske, nordiske og europæiske færger i en årrække: En stor, falsk skorstenprofil anbragt midtskibs plus to tilbagelængede udstødningsrør på dækket tæt ved skibsidene i både til styrbord og bagbord. Lidt som at se en suppehøne.

Fif og nødvendighed

Hvorfor nu det? Formgivningen var mere end et design-fif. Løsningen var praktisk begrundet af den særskilte kundens krav til det nye skib. Ønsket var et maksimalt stort, søli og ubrudt dæk til bil og jernbanevogne.

Vår den traditionelle løsning med en enkelt maskine midtskibs under dækliveauet, skulle udstødningsværet ført gennem vogndækket. Derfor foreslog skibstegnestuen - som noget helt nyt - at lægge to maskiner under dækliveauet med træk på hver sin propel og med hver sin lille skorsten.

For at skabe visuel balance i skibets linjer, blev det foreslået at etablere, hvad man kunne kalde en snyde-skorsten.

Ærøsund skabte stil

Den sænkings-truede færgen fra Svendborg-Ærøskøbing danne design-skole for en hel generation af bil- og passagerfærger i Danmark og ideo i Europa. Den nu 75-årige skibstegnestue Knud E. Hansen stod for stregerne på "Ærøsund" plus en række andre lokale færger fra øhavet og Østersøen.

Endda rogfri. I skorstenen" blev indrettet en kiosk, hvor passagerer omkommer en kunne købe forfriskning og lidt fast føde.

Det banebrydende design på m/f "Ærøsund" skulle vise sig at skabe international stil mange år frem i tiden. Over samme karakteristiske profil har Knud E. Hansen A/S skabt flere søs færges til bl.a. ruterne Juelsminde-Kalundborg, Grenå-Hundested, Gedser-Travemünde plus Bornholm og Ærø samt til Sydtyenske Dampskibsselskab, Stena Line, Thorsen Car Ferries, Mols-Linien, Fred. Olesens Lines etc. Fortil leder m/f "Ærøsund".

Den trekanthalsede Rudkøbing-Stryng-Marstal ophørte i 1965, blev den nye, norskbyggede m/f "Marstal" af Sydtyenske Dampskibsselskab indsat på den nye, drejede rute. Færgen sejlede stabilt her i næsten 35 år. Kreative designer-fif fra "babyer" til at syne længere, end den reelt er. Arkivfoto

Den trekanthalsede Rudkøbing-Stryng-Marstal ophørte i 1965, blev den nye, norskbyggede m/f "Marstal" af Sydtyenske Dampskibsselskab indsat på den nye, drejede rute. Færgen sejlede stabilt her i næsten 35 år. Kreative designer-fif fra "babyer" til at syne længere, end den reelt er. Arkivfoto

från på øverst dæk, koble skorsten med kommandobro og mast samt at skabe en skrånstillet forsænkning i den sorte benåling på skibets den. Vupti - kort færgen lang.

Pinokopien "Lohals"
Den identiske færgen, m/f "Lohals", to år efter dukkede m/f "Marstal", der sejlede mellem Æns og Langeland i næsten 35 år. Færgen på 299 bruttoregister-ton er den mindste, tegnestuen har skabt. Også har den designerne været kreative for færgen gerne måtte syne længere, end den var. Tricket var at rykke skorstenen langt

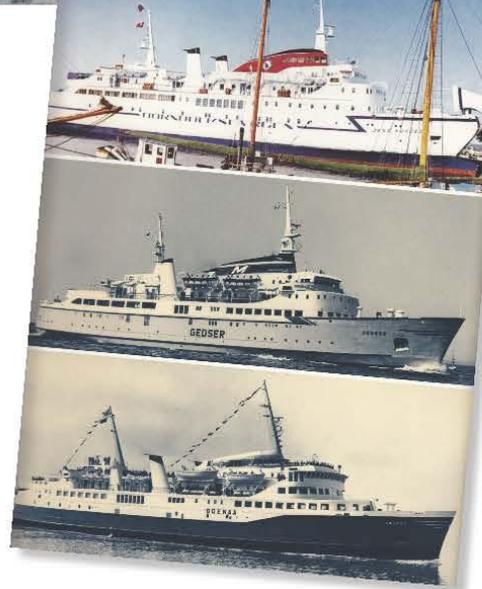
Maritim skattekiste
Bogen, som er en opdatering af 70 års-værket, bugner af maritim historie om en særlig færgen gennem trekvart århundrede. Her er masser af billeder, anekdoter og fikt til fordybelse. Et enkelt sted snupper vi dog den britiske, meget maritime, erfarne forfatter til forveksle Sønderborg med - Svendborg.

Brace Peter: "75 years of Ship Design" (Ønsgebok) Ferry Publications 268 sider, 2013 kr. Er udkommet.

Af Søren Sidsstrøm Nielsen, sosn@faa.dk

m/f "Ærøsund" blev søsat grå- og hvidmalet i Husum og allerede året efter malet sort. Billedet her er fra før færgen fik overbygget for dækket i Søby i 1970. Et stærkt pointeret ønske fra det daværende D/S Æns om at få en nybygning med maksimal vogne- og jernbandedæksplads på en færgen, der skal kunne anløbe Ærøskøbings gamle havneforhold, førte til en nyfakt og ultradionel formgivning, der skabte stil. Illustration fra bogen.

Bemærk stilen. M/f Bogen, som er en opdatering af 70 års-værket, bugner af maritim historie om en særlig færgen gennem trekvart århundrede. Her er masser af billeder, anekdoter og fikt til fordybelse. Et enkelt sted snupper vi dog den britiske, meget maritime, erfarne forfatter til forveksle Sønderborg med - Svendborg.

Geuser og Olav West, der havde et vikariat på Faaborg og Gelling i efteråret 1976. Illustration fra bogen.

m/f "Prinsesse Elisabeth". Klassisk Knud E. Hansen-design i ypperste elegancelasse. Den er bygget på Aalborg Værft i 1964 og sejlede for DSB indtil 1998. Siden sejlede den under både tysk og nordkoreansk flag, indtil den blev skrottet på en strand i Indien i 2004. Illustration fra bogen

Skibsdesignere kan også være kreative legebørn. Man skulle ikke tro det, men disse futuristiske linjer er et Knud E. Hansen-udkast til en DSB-togfærgen helt tilbage i 1942. Færgeren var tænkt til Rødby-Femern. Den blev dog aldrig bygget. Illustration fra bogen

En klassisk fragtdampner "Linda Clausen" var det eneste skib, Knud E. Hansen tegnede under krigen. Det blev bygget på Svendborg Værft, hvor det tog mere end to år på grund af krigens mangel på materialer. Dampneren blev leveret i 1945 til en rederi i Sønderborg, - i dag kendt som Ko-Clausen. Illustration fra bogen

Historiske profiler fra øhavet og Østersøen

Det sydtyenske Øhav - Rederi på Sydty, Langeland og Æns har været hyppige kunder hos Knud E. Hansen A/S. Skibdesign-firmaet har skåret streger og rådgivet omkring bygningen af adskillige kendte skibe profiler fra Det sydtyenske Øhav, Østersøen, Strebelt og Langelandsbølt. Knud E. Hansen tegnede fx både den anden og den tredje nybygning til

Langeland-Kiel i Bagenkop. Navnlig "Langeland III" fyrtænkte containereforsyning af det toldrige supermarked agterude stillede specielle krav til færgens design. Og det grønne lyn langs skibets den medvirker til at gøre færgen mindre massiv at se. Lyn-tricket er også benyttet på den lille "Æns-Pilen" til Øernes Dampskibsselskab, - her med den elstra pointe, at de-

signet korresponderer med skibets navn. Sydtyenske Dampskibsselskab gik også ofte til Knud E. Hansen, når der skulle bygges til fx Spodsbjerg-Tårs. Først med "Thor Sydtyen" bygget i Aarhus i 1978 og senere de to lignende broderfærger fra Svendborg Værft. Også Faaborg-Gelling fik sin første og eneste nybygning, m/f "Sydtyen", designet af Knud E. Hansen. SSN

"Æns-Pilen" (1972) til Faaborg-Søby under rediet ØD, alias den senere skrottede m/f Spodsbjerg. Illustration fra bogen

De tre Sydtyen-brødre (Thor, Odin og Frigg) er alle kreeret hos Knud E. Hansen. Nu er "Thor S" til salg. Illustration fra postbort

Nordisk Færgefarts Lille "Sydtyen" den første ikke-chartrede færgen på Faaborg-Gelling. Året er 1965. Illustration fra bogen

Svendborg Værft-nybygningen "Langeland III" fra 1989. Kiel-færgeren sejler i dag ved Kroatien. Illustration fra bogen